

Фея

на ART-барикадах

Зовні – фея. За натурою – універсальний солдат. Або скоріше – універсальний генерал. Хоча й фея – за натурою теж. У Наталії Заболотній ці різновекторні герої напрочуд вдало синтезовані. Вона справді схожа на казкову чародійку, яка прилетіла з цукрової хмаринки та незримою чарівною паличкою зробила переворот у київському мистецькому житті. Ніби це так елементарно: впродовж трьох років видавати на-гора резонансні виставки-салони, збираючи навколо них увесь столичний бомонд і, врешті, всю столицю.

Директор Українського дому (колись у помпезній споруді на Європейській площі дислокувався Музей Леніна) власним прикладом доводить: легкість буття тому й невиносна, що не кожному під силу. І далі тягне на собі цей складний будинок-організм, що останнім часом перетворився на візитівку Києва.

Титанічні старання тендітної красуні підживлюються трьома її освітами, досвідом у журналістиці й, зрештою, відгукуються у блискучій кар'єрі.

П'ятирічка директорської посади – коротке свято поміж заповнених подіями буднів. Адже Наталія Заболотна нескінченно мандрує в пошуках нових імен, дописує в журнал «ART-Ukraine», де водночас «служить» керівником проекту. Курирує взірцево-показові художницькі заходи й поза межами свого Дому. Попри цейтнот не відмовляє пресі у спілкуванні. І брат-журналіст вдячний за повагу до свого фаху, специфіку якого ця вкрай заклопотана леді знає не з книжок.

– Наталіє Пилипівно, запитання банальне, але для вас, певне, не пустопорожнє: як усе встигаєте?

– Знаєте, ми з Українським домом доповнюємо одне одного. І вже не можемо обійтися одне без одного. Дім – велике господарство: сім поверхів, майже 30 тисяч квадратних метрів. До того ж будівля не нова. Подеколи виникають побутові потреби, пов'язані зі здобуванням коштів. Це забирає чимало часу. А три роки тому, на початку мистецького буму в Українському домі, прийшло розуміння: якщо хочеш зробити серйозну акцію, потрібно займатися нею особисто. Доводиться вникати в усі нюанси. Кожен задум потребує величезних зусиль, піар- та рекламної кампанії, пошуку потенційних партнерів, спонсорів. І ще багато чого.

У моєму мобільному – 2000 контактів. Від початку хотілося привчити, зокрема, віп-контингент до наших акцій. Хоч ми й надсилаємо запрошення, напередодні відкриття я ще й усім телефоную особисто. Нині бракує часу й на це. Потім люди кажуть: «А ти ж не подзвонила!». Потроху доводиться відлучати від такого комфорту.

– Рік, що минув, для вас надзвичайно насичений діловими подорожами.

– Позаяк ми виходимо на міжнародний рівень, великі антикварний, скульптурний салони, виставка «Арт-Київ» потребують постійних відряджень. Не можна привезти колекцію, заздалегідь не відвідавши місця її зберігання, не домовившись про експонування. Ніхто нічого добровільно не надає. Коли йдеться про шедеври світового мистецтва, дуже важко переконати іноземців, що ці твори представляти в Україні безпечно. Але саме під час особистих зустрічей переконувати доводиться.

У світі є відомі галереї, ярмарки, аукціони. Треба бути в курсі подій, щоб розмовляти про сучасне мистецтво однією мовою з активними гравцями арт-ринку. Фахівці завжди відчують «випадкових» людей. Якщо, приміром, їдеш у Москву на ярмарок, а тебе не бачили перед тим на акціях у Лондоні, Парижі чи Базелі, гадають, що мистецтво для тебе – просто захоплення. Тож поїздки потрібні навіть задля зорового контакту. А насамперед, аби орієнтуватися, що робиться у світі. І щоб, зрештою, дотягуватися до світових зразків.

– Які найяскравіші враження від торішніх мистецьких мандрівок?

– Неймовірно цікаво знайомитися з людьми. Кожна зустріч додає духовного розвитку й самоповаги. Може, зухвало себе вихвалити, але коли публіка приходить в Український дім і бачить роботи Далі, Родена або світових зірок сучасного мистецтва, а дехто й уперше дізнається про існування такого напрямку, як актуальне мистецтво, усвідомлює значущість зробленого. Бо чим більше дізнаються наші відвідувачі завдяки цим акціям, тим упевненіше почуватися у сфері, що, може, для них відносно нова. Ми вихором увірвалися



в арт-середовище й відчуваємо, що це всерйоз і надовго...

Одне з примітних вражень справив арт-ярмарок у Базелі, на який з'їжджаються галеристи, музейники, колекціонери з усього світу. Таких ярмарків Україні бракує. Здавалося б, таке собі маленьке містечко, як у нас Черкаси, але вже 41-й раз поспіль тут відбувається ця подія. Протягом чотирьох днів, окрім основної експозиції, діють виставки-сателіти. На одній із них представили, наприклад, роботи Джакометті. Хоч це і ярмарок сучасного мистецтва.

– **Ваш художницький осередок – одне з тих не багатьох місць у столиці, куди преса в'їжджає.**

– Ми створюємо такі приводи, щоб пресі було цікаво працювати. Радіємо великій увазі ЗМІ, її багато не буває.

– **2009 року лише масштабних акцій ви провели чотири: Великий скульптурний, Великий антикварний салони та дві виставки-ярмарки в рамках «Арт-Київ»! Хто із заїжджих гостей особливо запам'ятався?**

– У нас триває справжня дружба з нащадком аристократичного роду Аргутинських-Долгоруких – Леонардо Бенатовим, власником ливарної майстерні Вальзуані. Надзвичайно цікава людина! Щойно з ним вітаєшся, потрапляєш під його чари. Він запросив нас у свій розкішний будинок під Парижем, оточений замками XVII–XVIII століть. Неподдалі – ливарна майстерня. Пан Бенатов – людина з минулого, дотримується в побуті патріархальних правил і досі замовляє комірці з фамільним гербом у кравця, в майстерні якого їх замовляв його батько. Над входом до будинку висить родовий прапор. Леонардо Бенатов із трепетом ставиться до свого генеалогічного дерева. За столом XVI століття ми пили вино зі скляних фужерів, які виробив сам Сальвадор Далі. Уславлений сюрреаліст на кожен день народження пана Бенатова дарував іменинникові презенти, створені власноруч. У їдальні – камін, над камином – герб. Ніби потрапляєш у фільм. Господар добрий, щирий, як дитина. Він не потребує швидких заробітків, нікуди не поспішає. Може собі дозволити жити в розміреному ритмі.

Другий персонаж – Роже Пфунд, швейцарський художник, який творить у різних напрямках, а передусім відомий як дизайнер валют. Коли він їхав Києвом, не стримував подиву: чому так багато

біг-бордів із чоловічими портретами? Пояснила, що в нас незабаром вибори. А коли гість у готелі подивився телевизор, здивувався ще більше: «Слухай, я нічого не розумію українською, але у вас постійно якісь аварії, катаклізми, хтось із кимось б'ється...». А в нас, каже, у Швейцарії, найбільша новина трапляється десь раз на півроку. Бо Швейцарія, незважаючи на кризу, стабільна країна зі стабільною економікою. Тож коли в Альпах звалилася з гори корова, це показують по телебаченню як неабияку новину: повільно, детально, як падала, який вираз очей мала. А потім іще тиждень це обговорюють.

...Жовтневий «Арт-Київ» відбувався паралельно з кінофестивалем «Молодість».



Чимало його гостей відвідало наше відкриття. Серед них – російські друзі Сергій Бугаєв («Африка») та Влад Мамишев («Монро»).

– **І вони так надихнулися в Українському домі, що навіть загорілися ідеєю виставки наших митців у Пітері...**

– Обмін культурами вельми благодотворний. Приємно, коли в Українському домі дуже багато людей. Ми вже звикли навіть, що під час акцій до каси вишиковуються великі черги. Інколи в них бачиш депутатів, міністрів. На пропозицію провести їх безплатно протестують: ні, купимо квиток.

– **Спостерігається неймовірний сплеск уваги до мистецтва. Один із чинників, що вплинув на такий стан речей, – діяння подвижників із Українського дому.**

– Подекуди чуєш: нині на мистецтво мода! Навіть якщо це й мода, то мода найкорисніша! Слово «колекціонер» раніше асоціювалося в нас із людиною, що збирає антикваріат. Тепер воно розширило своє значення, адже молоді успішні люди стали колекціонувати сучасне мистецтво. Вони розуміють: це – вигідне вкладання капіталів.

– **Наталіє Пилипівно, ви теж збираєте власну колекцію?**

– Починала з традиційного живопису років вісім тому. Потім стала працювати із сучасним мистецтвом, у яке закохалася, й у мене відбулася

еволюція свідомості. Тож у колекції з'явився новий напрям. І тепер для знайомих, які сповідують традиційніші погляди, завжди маю щось у подарунок до дня народження. Звісно, є твори, з якими не хочу розлучатися.

Узагалі, це велике щастя, коли робота й хобі збігаються. Працюєш і не помічаєш плину часу.

– **До слова, стосовно колекції. Десь прочитала, що Український дім має досить величезну колекцію творів мистецтва. А потім натрапила на фразу Орхана Памука: «Музей без колекції – виставковий дім». У принципі, нічого поганого немає в тому, щоби бути виключно виставковим домом. Але очолюваний вами центр культури не обмежується лише цією функцією...**

– У фондовій колекції – 74 тисячі одиниць. Приблизно дві третини становить зібрання колишнього Музею Леніна. Переважно це – соцреалізм. Там є чудові речі, написані народними, заслуженими художниками СРСР, серед цих робіт, зрозуміло, багато на ленінську тематику. Я все поривалася виставку зробити... Решта зібрання належить до доби української незалежності. Представлені дуже хороші

художники музейного гатунку: Барінова-Кулеба, Виродова-Готье, Голембієвська, Гурін, сестра Тетяни Яблонської Олена. Й Тетяни Яблонської в нас є кілька робіт. Дехто залишає нам свій доробок у дар. Приміром, є такий гарний живописець-мініатюрист Сергій Лисицин. Три роки тому він прийшов до нас і каже: від'їжджаю надовго за кордон, тож хочу провести у вас виставку й подарувати Українському домові близько 50 своїх творів. Запитую: а може, якомусь музею подаруєте? Він: ні, саме Українському домові! Лише умова: виставляти роботи раз на два роки. Ми погодилися. А нещодавно митець повернувся, живий-здоровий. І ми знову зробили його персональну виставку. Отже, фонди наші поповнюються.

Незважаючи на те, що в нас ДП Центр ділового та культурного співробітництва, маємо музейний відділ і фактично залишаємося музеєм на госпрозрахунку.

– **Вам навіть удалося схилити на свій бік скептиків, частково нейтралізувати задрісників, снобів, які спочатку зверхньо ставилися до вашої енергії–**



65



ної діяльності. А тепер, бачу, приходять на великі акції...

– Заздять, але приходять.

– Є чому заздрити.

Планку виставок он як підняли! Та ще й, як місіонери, веде народ за собою. Проте чи не боїтесь зациклитися? Що виведе Дім на новий виток?

– Справді, не можемо собі дозволити знизити планку. Тому постійно думаю: чим іще здивувати?.. Уже нині знаємо, що наступний «Арт-Київ» відкриється 9 вересня. Що з найближчих планів? У березні – вже п'ятий Великий скульптурний салон. З-поміж іншого він представить у спеціальній колекції ім'я видатного українця, відоме здебільшого мистецтвознавцям: Грегор Крук. Це художник світового рівня. Він був остарбайтером у Німеччині, там творив, там і помер, а велике зібрання його скульптур

зберігається в Лондоні. Не хочу поки що називати власників колекції.

– **Тож везтимете звідти?**

– Із декількох місць. Дві колекції – з Лондона (одна приватна, одна з державної інституції), ще буде добірка творів із Мюнхена. Також дивом знайшлися ще п'ять скульптур у приватного колекціонера (ні, не в Ігоря Воронова). Для України це буде справжнє відкриття. Твори Грегора Крука на світових аукціонах коштують десятки тисяч євро. Можливо, одну чи кілька робіт буде подаровано нашій державі. Мені деколи кажуть: «Вмісте ж ви знаходите імена!». Відповідаю: «Усе завдяки збігу щасливих випадковостей!».

Також покажемо твори ще одного великого українця – Олександра Архипенка. У нашій державі його доробку фактично немає. Колись він хотів передати свій спадок Україні, на що йому «відрізали»: даруйте, але ворожого напряму нам не треба! Ось ми його й не маємо.

Тобто вихід на інший рівень обов'язково буде пов'язаний із відкриттям та популяризацією ук-

раїнських імен. Звісно, виставлятимемо й надалі вітчизняних сучасників, котрим пишається країна. Є в нас художників десять, які представляють державу на престижних світових виставках і роботи яких продають на солідних аукціонах.

– **А наш журнал бажає вам і далі крокувати семимильними кроками, як завжди впевнено долаючи нові мистецькі висоти!**

Розмову вела
Ольга КЛЕЙМЕНОВА.

В оформленні матеріалу використані фото
Миколи БІЛОКОПИТОВА
та Ольги ПРОКОПЧУК.

Ольга КРАСОВСЬКА,
Ольга ПРОКОПЧУК (фото)

З днем народження, МІСТО ХУДОЖНИКІВ!

40-річчя Київської організації НСХУ відзначили розмаїтою виставкою в Центральному Будинку художника.

Строкатість і різностильність – не біда. Й навіть у якомусь сенсі – перевага. Де й коли побачиш ніби в розрізі такий багатолікий творчий пласт? До того ж вельми й вельми об'ємний.

Подіюють, у Києві мешкає третина всіх художників країни. Тож якби річницею й не пахло, її варто було б придумати бодай для того, щоб уся ця третина зібралася до купи на одній виставковій території. Принаймні складалося враження, що активному припливу митців на вернісаж кінця-краю не видно. Поверх, на якому зазвичай відбуваються аналогічні за грандіозністю акції, заповнювався свіжими прибульцями. Вони гуртувалися навколо творинь, затуляли собою картини, диференціювалися на вікові групи. Ці екстравагантні вічно молоді люди йшли сюди, щоб побачити одне одного. Хтось радів чиємусь нагородженню. Хтось роздивлявся сіточки зморщок на обличчях колег, пригадуючи божевільну молодість.

Хтось згадував минулий розквіт столичної організації, що припав на два перші десятиліття. На відстані років майстри мимоволі оцінюють їх, без перебільшення, як добу ледь не безкінечного творчого щастя. Нині пішли в небуття великі держзамовлення,



дармові вилазки на художні дачі, безкоштовні майстерні, оплачені тією-таки державою пензлі, холсти й усілякий

інший фаховий крам. Та сама Київська організація НСХУ спиралася на потужну матеріальну базу (тоді неможливо було навіть уявити, що на фуршет з приводу річниці доведеться скидатися по 10 гривень). Змінилося геть усе. Тепер митці платять за кожен свій крок, за кожен метр майстерні. Від початку 1990-х удосталь наїлися фінансової гіркоти. Натерпілися й від рейдерів, які останніми роками буквально викидали художників із їхніх майсте-